

27/04/2026

Приветствие на Негово Светейшество Българския патриарх Даниил при откриването на Тържественото общобългарско събрание по случай 150 години от Априлското въстание

Уважаема госпожо Президент на Република България,

Уважаема госпожо Председател на Българската академия на науките,

Уважаеми представители на държавната власт, академичната общност, на институциите в Република България,

Почитаемо събрание,

Обични в Господа братя и сестри,

Христос воскресе!

С този най-светъл от всички поздравии, с който изразяваме радостта си от победата на Господ Иисус Христос над смъртта, бихме искали да изразим и

радостта си от това да бъдем събрани днес заедно за откриването на това Общобългарско тържествено събрание, посветено на паметната за нашия народ Сто и петдесета годишнина от Априлското въстание. Днес историческата ни памет ни връща столетие и половина назад във времето към пролетта на 1876 г., когато православният български народ преживя своето своеобразно възкресение, заявявайки пред управляващата го тогава османска власт и пред целия цивилизован свят волята си за свобода и независимост. В неравната си битка за свобода нашите предци бяха водени от чувството за достойнство на народ с хилядолетна и славна история, спомените за която столетията под иноверна власт не бяха успели да заличат.

Събитията от Април 1876 г., героизмът и трагедията на въстаналите за своята свобода наши предци са кулминация на започналото много преди това българско духовно и национално Възраждане, в което нашият народ беше воден и напътстван от своята Православна църква. Неговата духовна и културна памет и народностна свая бяха съхранявани грижливо от православното родно духовенство: знайните и незнайни свещеници и монаси, които не изоставиха повереното им от Бога паство дори в тежките дни и месеци на Априлското въстание. През всичките тези героични дни нашето православно духовенство беше редом до своите братя и сестри по вяра и род – като сигурна духовна опора и морален стожер на народа ни в неговата битка за свобода. Защото идеалът за свободата и достойнството на човешката личност е органическа част от християнската вяра и християнския светоглед, с които православният ни народ живее още от далечните дни на Покръстването – на обновяването му за нов живот чрез Кръщелния купел и приемането му в Църквата Христова.

Подвигът от Април 1876 г. доказва, че нашите предци не са били просто пасивни участници в историята. Православната ни вяра отхвърля историческия фатализъм или детерминизъм, който изключва човешката свобода и осъжда на бездействие човека. Ние вярваме в Божия промисъл за човека, при който човек твори историята, съучаства в нейната промяна, сътрудничи си с Бога за постигане на крайната цел на историята – спасението на човека. Днес ние се прекланяме пред спонтанната саможертва, скланяме сърца и умове пред онази „безумна“ храброст, която обаче беше израз на истинска любов към ближния. Нашите предци не издържаха да гледат повече как народът ни страда, обезправен под чуждо владичество, не искаха нашите сънародници да бъдат третирани като втора категория хора, те искаха свободна и независима, „чиста и свята“ държава.

Април 1876-та доказва, че дори когато историята завършва като трагедия, от тази саможертва, от съзнателната борба с неправдата, се ражда нова надежда, която в случая е увенчаната с успех Освободителна война.

Априлското въстание роди героизъм, велики подвизи и несравнима доблест, но и мъченическо свидетелство и изповядване на вярата. Светите Баташки и Новоселски мъченици са зримо доказателство за това. „Докато батачани се скрили в църквата и се готвели за отчаяна съпротива срещу обсадили ги враг, турците хванали свещеника им, отец Петър, и му отрязали главата. Дошъл ред и на отец Нейчо. Турците искали свещеникът на всяка цена да се потурчи, защото знаели, че ако той се огъне, и мнозина от народа ще последват примера му. Свещеникът отказал. Започнали мъченията: отсекли му ръцете, изболи му очите, скубели яростно брадата му... Преди обаче да го умъртвят, много пъти му задавали въпроса: „Чалма или брадва?“. Отговорът бил мълчание. Тогава побеснелите башибозуци обезглавили пред очите му една от дъщерите му, после другата, третата и така до седмата му дъщеря. Сърцето на бащата се късало от мъка и болка, като гледал как убиват родните му деца, но въпреки това не надянал омразната чалма. Накрая отрязали едното му ухо, но оттам кръв не протекла. Той бил вече мъртъв. Въпреки това отсекли главата му и я хвърлили при отсечените глави на дъщерите му за назидание на другите клетници. Летописец се потрудил да състави подробен списък на всички известни нему имена на страдалци от Батак, от единия прочит на които сърцето се свива. Там срещаме имената на деца сукалчета от по на няколко месеца до 15-годишни младежи“ (из Житие на светите Баташки мъченици).

Още повече са онези новомъченици, чиито имена са скрити за нас, но знайни за Всеведеца Бог. Ала, макар и да не знаем техните имена, с подробности знаем как са били измъчвани и убивани за вяра, род и съвест. Нека имаме техните свети молитви пред Всеподателя Бога, да ни дарува Той своята неоскъдяваща благодат, да закриля и пази нашия мил народ и скъпото ни Отечество и винаги да се обръщаме към тях с молитва:

„О, всехвални баташки и новоселски мъченици, чиито страдания осветиха отечествената земя и чиято кръв я напои, та от нея да израснат златни класове на небесна пшеница, за опора и храна на вярващите, които ще се родят на нея! Прекланяме коленете на сърцата си и величаем вашето смирено търпение и твърдо стоене в тази най-добра вяра и в този най-лъчезарен закон дори до смърт. Затуй и ние, като въздигаме с вяра сърцата си към вас, о, бащи и майки наши, молим ви: молете многомилостивия наш

Спасител да ни прости многото грехове, да укрепи и нас с всемогъщата Си десница, та да претърпим всички изкушения и страдания в този кратковременен живот, пазейки православната вяра и Христовия закон дори до смърт. С вашия подвиг вие засвидетелствахте пред света, че Христовият раб е истински свободен човек и дори в робски условия, той не робува на нечестие и себичност, малодушие и робски страх, човекоугодие, измама, предателство и на никоя страст, но чрез Христовата сила, той е свободен от всичко това и в любовта си към Бога и ближните е готов да положи за тях своята душа. Молете Христа нашия Бог, за Когото пострадахте и отдадохте живота си, да възроди в сърцата на целокупния ни народ вярата в Него, да ни утвърди в благочестивия живот, да ни приведе в единомислие и съгласие в истината и братската любов, за да наследим заедно с вас спасение и блаженство в Христовото вечно царство.“

Именно вопълът на невинните страдалци и особено онези, които от всичко имаха за най-свидно своята православна вяра и християнска чест, за които не пожалиха дори живота си, се издигна до Божия престол и наклони Божията милост към народа ни. Техният подвиг и историята на Априлското въстание опровергаха онези, които бяха движени от логиката „свободата не иска екзарх, а иска Караджата“. Именно страданието на мъчениците и доблестта на тогавашния Български екзарх Антим при събиране на сведения за жестокостите при потушаване на въстанието и изпращането на свои разносници на представители за запознаване на европейските правителства с положението на народа ни, както и проявената изключителна архипастирска грижа и отговорност за поверения му народ по време на Цариградската конференция в края на 1876 г., доведе до това трагизмът на Априлското въстание да се претвори в стратегически успех, довел до освобождението на България.

Възкръсналият от мъртвите Господ Иисус Христос, по молитвите и ходатайството на светите Баташки и Новоселски мъченици и на всички Свои светии, винаги да излива над нашия народ богатството на Своята благодат и милост. По примера на техния подвиг и свидетелство за Христовата истина да укрепи и нас в живот според православната ни вяра, да очисти сърцата ни чрез покаяние и да ни направи причастници на Своя небесен мир! Да имаме винаги пред очи техния подвиг и саможертвата на всички загинали в Априлското въстание през 1876 година!

Божият мир, Неговата любов и Неговата велика милост, и светлата Пасхална радост да бъдат с всички нас! Бог да пази България!

Христос воскресе!

† ДАНИИЛ, Патриарх Български и Митрополит Софийски

`<span data-mce-type="bookmark" style="display: inline-block; width: 0px; overflow: hidden; line-height: 0;" class="mce_SELRES_start"></span>`

bg-patriarshia.bg